

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnistvo je v Miklošičevi ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina pa upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača po določenem ceniku. Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirč. : Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani. :

„Pretirane zahteve“.

(Odgovor „Soči“ v boju za politično izkoriščanje učiteljstva)

Naš uvodnik o učiteljstvu je zadel precej v živo, ne toli vsled našega stališča, kakor vsled nejasnosti in malopojmovanja položaja in stremljenj učiteljstva — od političnih strank. Nismo prijatelji one dolge „besedne“ polemike, ki jo je započela „Soča“ in hočemo zatorej zavreči le stališče, ki ga zastopa „Soča“ z ozirom na politične stranke in učiteljstvo.

Da bomo pa povsem v resnici zastopali stališče učiteljstva, hočemo v to svrhu porabljati besede učiteljstva samega, ki jih uporablja samo v „Učiteljskem Tovarišu“ št. 9. t. 1., ko črta stališče posameznika in organizacije do političnih strank. Tam pravi: „Predvsem moramo poudarjati, da se ne bomo opravičevali pred onimi, ki nas nalašč ne bodo hoteli prav razumeti. Dalje pa tudi ne pred onimi, ki ne ločijo stanovske (strokovne) organizacije od politične organizacije in stranke. Potem se ne bomo opravičevali pred onimi, ki ne morejo ločiti stanovnika kot takega v stanovskem delokrogu in v političnem delokrogu, dasi ima eno z drugim precejšnje stike. Ne bomo odgovorjali tudi onim, ki ne pojmi pomena svetovnih naziranj in njih posledic, ker oni ne bodo znali ločiti naprednega načela od konservativnega in se bodo dali preslepiti od taktike, po zunanji obliki posameznih slučajev. Dalje se moramo že sedaj zavarovati pred onimi enostranskimi izobraženci, ki sicer vehementno zagovarjajo svoje stališče, dasi smotrov svojih nasprotnikov ne poznajo, še manj njih načela in so enaki onim babam na trgu, ki verujejo lažnivim poročilom časnikov, ker so slučajno tiskana, a si ne upajo sami kritikovati stvari, dasi so bili morebiti pri dogodku sami navzoči in se fakta, ki so jih videli, ne ujemajo s poročilom.“

Predvsem, preden določimo naše razmerje organizacije in posameznika kot člana organizacije do političnih strank, naj omenimo, da je ozadje vsemu političnemu boju kulturni boj in nam je presojati politične stranke in organizacije tudi s tega stališča, ker moramo smatrati politične organizacije le kot sredstvo v dosego kulturnih smotrov.

Po stremljenjih za kulturno dobro se torej ločijo tudi politične stranke v napredne in konservativne, nazadnjaške. Svetovni nazor je eno temeljno načelo, ki odločuje stranki smer, v kateri se giblje in v prid kateremu ravna svoje korake.

Poleg političnih strank se pa bore za isto tudi posamezne socialne skupine, stanovni, ki se tudi bore za kulturne smotre in posebno za oni del kulturnega vprašanja, ki pripada njih stroki in delu. Taki socialni skupini je prištevati tudi naše učiteljske organizacije, ki se v prvi vrsti bore za šol-

stvo in stan ter v njega stik in področje spadajoča vprašanja. Bore se strogo za kulturne smotre in izkušajo se s šolstvom približati onim velikim kulturnim vprašanjem, izkušajo s pomočjo organizacij udeležiti in dokončati boj svetovnih naziranj in mu dati jasnejši smeri. Te organizacije pa nimajo s političnimi strankami nikakega stika ali kompromisa in jim tudi niso podrejene. Popolnoma napačno je torej mnenje, da se smatra pripadnika napredne učiteljske organizacije tudi pripadnikom napredne (liberalne) politične stranke.

Napredna učiteljska organizacija sme pač zahtevati od svojih članov, da zastopajo napredno načelo, a nikakor ne na ta način, da vstopijo v narodno napredno stranko, ker dasi se tudi ona bori za napredno, kulturno dobro načelo, vendar posameznika ne more nihče siliti, da bi pripoznal tudi druge nje principe in načela, s katerimi se morebiti ne strinja. Napredno načelo pa mora pospeševati na ta način, da v organizaciji in izven nje deluje na to, da se urejuje šolstvo tako, kakor to zahteva moderni svetovni nazor in kakor to prija napredovanju kulture.

Toliko pa lahko zahteva organizacija od svojih članov, da se ne pridružijo onim političnim strankam, ki so v bistvu proti kulturi (dasi s svojo taktiko izkušajo to previdno skrivati), ker taka politična stranka v bistvu tudi ni za napredek šolstva, in so tisti tovariši, ki to store, škodljivci lastnega stanu in šolstva. Svobodno je vsakemu poedincu, da se v privatnem življenju pridruži katerikoli napredni politični stranki, ki zastopa prave koristi šolstva in našega stanu.

„Usoda učiteljev je v rokah političnih strank“ itd.; vse, vse dobro ve učiteljstvo, a se ne da terorizirati ne od te in ne od one stranke. Učiteljstvo pa tudi dobro ve, da se da kulturno delati tudi brez profaniranja, in da strankarstvu škoduje uvajati v kulturno in prosvetno delovanje. Verujete, da bode ljudstvo postalo zrelo in bode izpregledalo tudi brez prisiljenega pritiska. Kaj pa je imelo učiteljstvo od tega, da je izrabljalo svoj vpliv v strankino korist? Na eni strani si je s tem nakopalo sovraštvo ljudstva in si onemogočilo kulturno delovanje v naprednem smislu; na drugi strani je bila ta udanost vzrok, da se je njih kandidat pri volitvah zapostavil — in končno, če je učiteljstvo govorilo, da si zagotovi dostojno eksistenco, se mu je reklo: pretirane zahteve!

Še je čas; prijatelji učiteljstva, ker učiteljstvu niste priznavali mesta, ki mu gre — razven ob času volitev — požurite se, da vas ne prehiti socialni duh nove demokratske dobe, ki pa bode slonela na vse drugačnem demokratizmu nego današnja klerikalna doba. Politiški toki se menjajo!

Za organizacijo samo in nje člane kot take pa zahtevamo popolno emancipacijo od političnih strank, in se je z njimi le tedaj celokupno družiti od slučaja do slučaja, če gre za kako nujno korist šolstva ali pa stanu samega. — Nikakor torej ni grehov posameznih političnih strank zavracati na celokupni stan in organizacijo, čeprav je bilo tudi učiteljstvo sodeložno pri dotični stvari, ker ono ni bilo pooblaščen in ni sodelovalo pri politični stranki kot zastopstvo stanu ali organizacije, temveč kot zaseben član človeške družbe, ki hoče biti deležen svojih političnih pravic, ne oziraje se — kateremu stanu pripada.

V napredni učiteljski organizaciji so torej lahko združeni člani raznih naprednih političnih strank in nam je nazor, da se prištevajo le liberalna stranka naprednim, popolnoma zavreči, ker ima učiteljstvo z ozirom na delokrog in stan morebiti v drugih strankah več točk in načel, ki so njemu po prepričanju pravilnejši in prikladnejši z ozirom na delokrog in stan. Tako n. pr. ima socialno-demokratska stranka to prednost, da je demokratska in pripoznava načelo, ki je učitelju že zaradi njegovega delokroga neobhodno potrebno in ga ima uveljavljati tudi v šolstvu tako, da izkušajo nuditi vsem slojem enako duševno nabrazbo in ne dela nobene razlike. V kulturnem boju nastopa veliko odločnejši in ni toli indifrentna, ker ji je tudi hkratu boj dvojen, namreč kulturni in protiaristokratski. Večina učiteljstva živi med demokratskimi sloji in nikakor ne more prezreti onega gojenja aristokratizma in separatizma, ki ga goje liberalne stranke z ozirom na meščanstvo in mestno aristokracijo. Gotovo pa je, da mora učiteljstvo zastopati strogo narodnostne interese, in to tudi v šolstvu, in mora v tem oziru stati odločno na narodno-radikalnem stališču. Če torej posnamemo, mora biti učiteljstvo v bistvu: napredno, demokratsko in v narodnostnem oziru radikalno, ker se to strinja z interesi šole in kulture. Po teh načelih moramo ocenjevati tudi politične stranke in njih delo. Strogo v znamenju zgoraj označenih načel se ima učiteljstvo združevati v svojih organizacijah, kjer se pa bori le za koristi šolstva, socialnega stališča stanu in kulture in v katerih je smatrati politično prepričanje in pripadanje političnim strankam za privatno stvar posameznika.

Slovanski Jug.

Jezuiti na Hrvaškem. Nova hrvatska vlada, posebno sekcijski načelnik za bogočastje in nauk dr. Amruš, živi v najboljših odnosih z jezuiti. Ti redovniki, ki povsod samo zlo provzročajo, vsled česar jih niti ne marajo nikjer, so se že začeli razširjati po Hrvaškem odkar je nova vlada prišla na krmilo in pripravljajo se čisto resno na

popolno okupacijo te dežele. Seveda je vprašanje ali bodo vspeli v tem, ali fakt je, da nova vlada podpira njihova stremljenja, in da jo hrvatski klerikalci radi tega hvalijo. Naravna posledica tega mora biti, da začnejo hvaliti novo hrvatsko vlado tudi naši klerikalci, ki so ji bili do sedaj zelo nasprotni.

Konsolidiranje strankarsko političnih prilik v Srbiji. V Srbiji so bili do sedaj napredni elementi, ki so v ogromni večini, razdeljeni v dve politični stranki: staro in mlado-radikalno in ravnotako so se tudi konzervativni elementi, ki so pa zelo slabi, grupirali v dveh strankah: napredni (po imenu) in narodni. Kakor ni bilo posebnih razlik med obema radikalnima strankama, tako teh razlik niti med konzervativnima strankama ni bilo in vendar je bila medsebojna borba med vsemi temi strankami zelo ostra. Posebno radikalci so se z vso vehemenco borili med seboj za prvenstvo, pa tudi konzervativci so si medsebojno zelo nasprotovali. Ali ti poslednji so spreviedeli, da razdeljeni ne pomenijo v javnem življenju Srbije nič, in za to so se tesno kvlirali, kar je zopet dalo povoda radikalcem da se tudi oni — četudi so se že kvalirali — še tesneje združijo. In to je dobro, ker na ta način se reducira število raznih strank na minimum in se ustvari čisto naravna proporcija: na eni strani napredni elementi, ki so, posebno ako so združeni, v ogromni večini in nepremagljivi in na drugi strani konzervativna opozicija, ki pa je že za naprej obsojena na večno opozicijo, ker nima v narodu takorekoč nobene zaslombe.

Splošni pregled.

Likvidacija francoskih samostanov.

Francoska zbornica je danes razpravljala o interpelacijah glede operacij likvidatorjev. Zastopnik Janres je vprašal, kako je prišlo do imenovanja treh pariških likvidatorjev, ki jim je bila poverjena likvidacija kongregacij. Zatrjeval je, da je bila vlada podučena o nepravilnostih, ki so se vršile pri protokoliranju jedne znanke grande Charreusse. Berry je izjavil, da so oni možje, ki jih je vlada imenovala likvidatorjem, delali z njeno vednostjo, torej je ta odgovorna za njene malverzacije. Odgovarjal je ministrski predsednik Briand, ki je prevzel vso odgovornost za kontrolo kongregacijskih premoženj nase! Izjavil je, da bi zbornica razumevala obotavljanje državnega pravdnistva, ako bi poznala vse akte afere Duez. Povsod se dogajajo škandali, a vlada je tu, da skrbi, da se krivci kaznujejo.

Komunike čeških radikalcev.

V včerajšnji seji češkega radikalnega kluba se je izdal komunike, ki ga smatrajo parlamentarni krogi kot neko izjavo boja

LISTEK.

TEDOR GRADIŠNIK:

Frida.

Kdo je ni poznal, te črne, male deklice z onimi velikimi, demonskimi očmi, ki jih ne pozabiš do konca dni, če si jih enkrat videl?

Ves moški svet v N... je bil zaljubljen v njo.

Kadar se je prikazala na ulici in je stopala umnih korakov po trotoarju, je vse postajalo in gledalo za njo... Goreči, poželjivi, pregrešno — pohotni pogledi so jo spremljali, a ona je šla ponosna in resna svojo pot dalje...

Ni se zmenila za goreče prošnje, ki so sijale iz zaljubljenih oči njenih častilcev in le lahno je zarudela, če je slišala kakšno pikantno opazko, tičočo se nje in njene lepote...

In ko se je pričela gledališka sezona, je bilo, kot da je znorel ves moški svet... Pogledi vseh so bili uprti v njo, pozabili so na dejanje igre, pozabili na sladke melodije opojnih valčkov, bili so gluhi za petje tenorista in primadone: vsi so bili očarani od zapeljivega pojava male, črne Frida... In dasi ni nastopila v nobeni veliki vlogi, dasi je takorekoč vedno le štatirala,

je vendar govorilo vse mesto edinole o nji...

Kako pa tudi ne?

Bila je mlada, deklica sedemnajstih let, in lepa kot ravnokar razcvetela pomladanska roža. Njeni kot oglje črni lasje so krasno pristojali nežnemu, interesantno-bledemu obrazu in napete, rdeče ustnice so naravnost izzivale, da se jih poljubi... Ah, in to njeno telo, ta njen stas! Vse kakor izklesano, kakor živ model! Te forme... krasno oblikovani boki... te nežne in vendar polne nožice... in grudi, deviško sveže in napete... abnormalen človek bi moral biti, kogar ne bi se lotilo poželenje po tem krasnem telesu...

V N... je bil njen prvi engagement. Prišla je naravnost iz operetne šole in je bila engaziрана kot druga subreta. Kot novinka ni igrala še nobene večje vloge, dasi ji je ravnateljstvo vedno in vedno obljubljalo, da ji bo dalo enkrat priliko, nastopiti v kakšni večji partiji. Toda kakor povsod, tako so odločevali tudi v N... gledališke intrige...

Pri u — skem gledališču je bila engaziрана kot prva subreta mlada, krasna dama, z gledališkim imenom Mila, in ker je bila lepa in — radodarna, jo je ravnatelj povsod protežiral. Saj je vendar že stara resnica, da pri gledališču ne odločuje toliko inteligenca in zmožnost, kot lepota, hinavščina in — nemoralnost...

Dasi je bilo vobče znano, da je Frida mnogo boljše pevka in igralka kot Mila, je igrala vendar le poslednja vse glavne partije in po raznih spletkah in zahrbtnostih se ji je celo posrečilo, da je dobila parkrat aplavz...

Umevno je, da je to malo, ambiciozno Frido bolelo in tako ste nastali pri gledališču dve stranki, ki sta se strastno sovražili... Vsaka je imela dovolj pristašev in zaveznikov, a Milina je bila močnejša, ker si je znala pridobiti ravnatelja...

Že proti koncu sezone pa je zmigala Frida...

Izsilila je od ravnatelja, da ji je dovolil vsaj peti vsaj eno glavno partijo, saj je to zasigurano v njeni pogodbi... No, in po dolgem, težkem boju je šlo.

Nekega dne so naznanjali časopisi in lepaki, da se vprizori v najkrajšem času nova opereta, v kateri nastopi prvič mlada subreta Frida.

Zašumelo je po vsem mestu, vse je željno pričakovalo večera, ko bodo videli Frido v vsej prelesti in krasoti...

Frida pa je postala naenkrat drugačna... Poprej nedostopna in ponosna, je sedaj kometno zrla vsakomur v obraz in se je prijazno smehljala...

Saj sedaj je prišel čas, ko bo tudi ona lahko pokazala, kaj zna, in srčno se je veselila trenutka, ko bo mogla pogledati Mila naravnost v oči, češ, evo me, prijateljica...

Sedela je v kavarni.

Vse se je oziralo na njo. Njene temne, velike oči so švigale po zakajenem lokalu od mize do mize in ves moški svet je spoželenjem zrl na njo...

Bilo je očitno, da nekoga pričakuje. In res!

Ni trajalo dolgo, ko se odpro vrata in vstopil je mlad gospod elegantne zunanosti; ki je šel naravnost k njeni mizici... Globoko se ji je priklonil in ji poljubil roko...

„Precej časa sem vas že čakala“, je izpregovorila z užaljenim glasom in se pikro nasmejala...

„Oprostite, gospica“, je dejal in njegov obraz je prosil odpuščanja.

Sedel je k nji ter ji pričel govoriti... Govorila sta dolgo in mnogo, a med govorjenjem so švigali njeni pogledi vedno in vedno od mize do mize...

Bil je uradnik, stalen gledališki obiskovalec in zaljubljen se je čez glavo v mlado, krasno Frido... Od prvega dneva, ko jo je videl, je lazil povsod za njo, zasledoval jo je na vseh njenih potih, a bilo je vse zaman... Že je skoraj obupal — naenkrat pa se je vse izpremenilo... Poprej hladna in slepa za vse njegove poglede, je v zadnjih dneh postala nakrat prijazna in nekega večera se je osmelil ter jo počakal pred gledališčem. Predstavil se ji je in vse mu je šlo po sreči... Od tega dneva sta se sestajala dan

proti Bienerthovi vladi. Po poročilu predsednika Klofača se je konstatiralo, da je sedanja pasivna politika češke delegacije proti Bienerthovi vladi in vedno agresivnejši politiki nemških strank prava nesreča za češki narod. Klub radikalcev je na usta svojega predsednika Klofača predlagal v češki zvezi spremembo češke politike, a sedaj zahteva, da precizirajo tudi drugi klubi svoje stališče, da se slednjič vendarle konča neodločnost in anarhija v češki delegaciji, da zamenijo češke stranke kakor tudi vsa slovanska Enota svojo neodločno taktiko v odločen boj za pravice zastopanih narodov. Nadalje se je konstatiralo, da je zadnji čas končati besedne boje z vlado; situacija se je spremenila tako, da ne more biti oseba ministrskega predsednika Bienertha imuna! Ako misli Češka zveza nadaljevati dosedanje taktiko, kot govore Mladočehi, tedaj bi morali češki radikalci izvajati posledice; kajti skupen češki klub ima pomena le tedaj, ako postane skupina bojevnikov za pravice slovanskih narodov, ne pa ako ostane samo formalno živa organizacija, ki spreminja svojo taktiko po vsakih tudi navideznih uspehih.

† Anton Medved.

Dne 12. marca je iztirjal čas od slovenske knjige neizprosno in bridko žrtev — pesnika Antona Medveda. Znan po svojih dramah iz slovenske preteklosti (Viljem Ostrovrhar, „V zarji slave“. Kacijamar, Črnošolec) je bil izmed prvih vzornikov naše dramske umetnosti. Preko bleksa njegovih dram pa se žare v nemiljivi slavi klasiške popolnosti njegove pesmi, polne globokih misli, dovršene v obliki stiha, vzorne v brezprimernem obvladanju jezika očeto, ki ga nihče njegovih vrstnikov ni dosegel — zgled vsem, ki v njegovi struji ali izven nje žrtvujejo istemu žrtveniku — nesmrtnosti slovenske duše... Ne tovariši, sobojnik od istega cilja, prorokujem pokojnemu heroju, klasiku slovenske književnosti, nestrohljiv spomenik v srcih naroda, najlepši smoter vsakega umetnika — živo izkaljenje semena, ki pade z besedo v bodoče pokolenje... Večen mu spomin!

Manom njegovim — Vladimir Levstik.

Sijajna manifestacija za družbo sv. Cirila in Metoda

v Mestnem domu dne 13. marca.

Dobili so odgovor za svojo „Cirilmetodarijo“. Nad 1200 res zavednih Slovencev in Slovenk, iz cele Slovenije, od najnižjih do najvišjih slojev se je odzvalo klicu prvoboritelja: Luka Svetca. Zborovanja se je med drugim vdeležil tudi državni poslanec in župan Hribar ter mnogo odličnih dam iz Ljubljane, Trsta in od drugod.

Sklicatelj Luka Svetec otvori shod ob 10. uri dopoldne. Navdušeno pozdravljen, odzdravi tako:

Častita gospoda! Dragi Slovenci! Kot sklicatelj shoda pozdravljam Vas vse, ki ste se v tako častnem številu odzvali mojemu klicu. Predlagam izvolitev predsedništva današnjemu shodu. (Od vseh strani glasni klici: „Svetec, Svetec naj predse- duje!“ Svetec prevzame očitno ganjen predsedstvo, imenuje zapisnikarjem dr. Žerjavo ter Ribnikarja. Nato izpregovori bistveno sledeče:

Predvsem se hočem vrniti k I. katoliškemu shodu, da Vam pojasnim razmerje naše družbe k našim nasprotnikom. Vzbu-

dimo le nekaj spominov na I. kat. shod. Tam je bil začetek naše žalostne razprtije, začetek naše domače vojske.

(Citira Prešernov rek Krst pri Savici): „Slovenec že mori Slovenca brata“.

Do takrat je bil slovenski narod še zbran v enem taboru, posebno glede narodne obrambe. Toda od tedaj naprej naše delovanje že ni bilo več po godu nekim slovenskim, družbi nenaklonjenim gospodom. (Medklici: Missia, Žlindra!) Po znani metodi: Divide et impera! (razdeli in vladaj) so vrgli jabolko prepira. Vpili so: vera je v nevarnosti! Narodnost je paganstvo! Izcimila se je ločitev. Liberalna stranka, so djali, je brezverska. Da smo bili do takrat edini, je najlepši dokaz, da smo družbo sv. Cirila in Metoda skupno ustanovili. V odboru so bili odlični duhovniki (Zupan, Žlogar, Einspieler i. dr.) Veliko naših podružnic so ustanovili duhovniki. Jaz sem bil povabljen k seji pripravljalega odbora, v kateri se je pa pokazalo, da veje drug veter. Jaz sem rekel: narodno vprašanje je še vedno na dnevnem redu. A oni so djali: vera je prva! Dobil sem migljaj, da ne bom sprejet v odbor. Imel sem že govor pripravljen, potem sem ga priobčil dobesedno v Edinosti, kjer so še koncem pridljali opazko, da bolj nedolžno bi ne mogel govoriti noben menih.

Na tem shodu je dr. Šusteršič (fuj klici) slovesno izjavil, če škojje potrdijo, tedaj je zamčeno, da se za družbo žrtvuje zadnji vinar od vdov in sirot. Tomo Zupan si je te besede zapomnil, potoval je okrog, so ga sicer povsod prijazno sprejeli, toda v gmotnem oziru za družbo ni žel nobenega vspeha. Vzrok nasprotstva torej ni vera. Vera je zanj le vrv, na katero love nezavedno ljudstvo.

Pravi vzrok je le, ker so v družbi možje, katerim je narodnost vse.

Ko smo doživeli zadnje dni v nekem listu izbruh sovraštva do naše družbe, je v vrstah vsega zavednega Slovenstva nastalo ogorčenje. Proti takemu početju se dviga v naših srcih prava ljubezen do družbe.

Zato smo se danes tukaj zbrali na protest proti izpodkopavanju ugleda družbe.

Mi je pa ravno sedaj boljše potrebu- jemo, kakor poprej. (Dolgotrajno odobra- vanje.)

Nato da besedo dr. Mandiču iz Trsta.

Govornik prisrčno pozdravljen, izvaja:

„Dragi bratje! Sporočam Vam prisrčni pozdrav vseh tržaških Slovencev in Slovenk. (Živio klici.) Prišel sem na shod, da Vam v kratkih potezah povem, kako se mi tržaški Slovenci borimo proti našemu sovragu Italijanu, kako mi gorimo za družbo sv. Cirila in Metoda. Mi tržaški Slovenci smo element miru. Nahajamo se v obupnem stanju, braniti se moramo odločno, da ne propademo v žrelo potujčevanja. Družba je bila obrekovana od izvestne strani. Očita se ji, da je ljudstvu škodljiva, da je le bojna blagajna liberalne stranke. Mi pa odbijemo ogorčenje ta napad: Družba ni in ne bo bojna blagajna liberalne stranke, družba pa bo blagajna slovenskega naroda. (Viharno odobravanje.)

Govornik navaja dokaze, da je družba skrbela posebno za tržaške Slovence.

Leta 1887. je vrgla prvo bakljo med- nje. Pri sv. Jakobu je ustanovila prvo šolo za 42 učencev. Danes nudi že 1200 slo- venskimi otrocičim pouk, s posebnim vero- učiteljem, zato obsojamo vsako, družbi na- sprotno delovanje, bodisi rdeče, bele ali črne barve. Tržaški Slovenci hvalijo družbo! Slava družbi sv. Cirila in Metoda! (Vsesplošno pritrdjevanje.) Vsi drugi narodi delajo konsolidarno za svojo narodnost,

vzajemnost, tudi če so si needini med seboj. Le mi Slovenci se borimo zoper sami sebe.

Mi tržaški Slovenci se v strahu vpra- šujemo: Ali smo res vredni, da živimo! Dokler sami sebe ne spoštujemo, kako nas naj drugi spoštujejo! V narodno-obramb- nem delu imeti bi morali en cilj. Jako žalostno, da ravno tega pri nas ni. Dajmo si ob- ljubo: Vsi od Korotana do Adrije bodimo v tem edini, da nam bodi družba sv. Cirila in Metoda sveta, da je vredna naše podpore! Tako „Cirilmetodarija“ ostane le ža- losten pojav v zgodovni sloven- skega naroda.

Ne v razpoloženju alkohola, ampak s treznim premislekom zaključujemo:

Res je, po naših poljanah veje vojno razpoloženje, ampak to vojno razpoloženje ne bodi naperjeno proti lastnemu bratu, ampak nam- enjeno narodnemu nasprotniku, proti Nemcem v alpskih deželah, proti Italijanom na jugu. Okle- nimo se vsi družbe sv. Cirila in Metoda. Ne z njo, ampak na prag z onimi, ki bi hoteli uničiti družbo. Dokler se v slovenskih srcih pretaka slo- venska kri, tako dolgo: živeča častita, sveta družba sv. Cirila in Metoda! (Dolgotrajno gromovito odobravanje.)

Za njim govori:

Matija Prosek (Koroško).

Spominja se ustanovitve družbe ter podružnic, ki so tvorile nekake narodne ta- bore, kjer so se zbirali vsi Slovenci: „Kar smo od družbe potrebovali, smo tudi do- segli.“ (Šola v Velikovcu itd.) Pri nas so tudi Slovenci, da ravno pošiljajo svoje otroke v „Šulfereinske“ šole (fuj-klici). Pro- simo, da nas družba še nadalje podpira, (Živahno pritrdjevanje.)

Dr. Rybač,

burno pozdravljen, omenja začetkom, da tr- žaški Slovenci še niso nikdar tako težko prišli v našo prestolico, kakor to pot. „Mi stojimo na straži, vsled razmer smo prisil- jeni, za skupno delovanje. A prišli smo, ker bi bila grda nevalečnost, če bi danes ne pokazali, da tudi mi stojimo na Vaši strani. Za vse naše vspehe se imamo za- hvaliti skoraj edino le družbi. Ona je bila, ki je poleg šole pri sv. Jakobu, nakupila tudi prostran vrt, kjer smo sklicavali shode, in kjer se le smo spoznali vso svojo moč, kar je nujno na naš daljni razvoju. Razde- ljeni smo, a pomanjkanje šol za naše otro- ke nas skupno veže, da se skupno borimo za narodni obstanek. Družba je sedaj skle- nila, da nam podari veliko poslopje pri sv. Jakobu, za ta sklep smo ji zelo hvaležni. (Pojasnjuje pomen šole in vpliv boja za slovenske šole tudi na političnem polju). „Kako nas je torej zabolelo, ko smo čitali napade na družbo, od lastne strani. Jaz sem prepričan, da tisti, ki je dotični članek napisal, ali ni, ali noče vedeti, kaj je druž- ba sv. Cirila in Metoda za Trst (župan Hribar: O, on je dobro vedel)... in da nas je zabolelo v srce... (Medklici: Lump, pobegli lemenatar, Trseglav, sram ga bodi!) Ta napad nas naj ne zavede v boj, ampak k večji vnemi za družbo, brez katere za nas tržaške Slovence ni življenja.“ (Viharno pritrdjevanje.)

Dr. Koderman (Štajersko).

Naglašja, da na shodu ni smela za- ostati tudi Štajerska, kajti bolj kot Slovenci na jugu, so izpostavljeni Slovenci na severu nemškemu kapitalu in vplivu „Šulferejskih“ šol, napad na družbo so zato štajerski Slo- venci tembolj občutili. „Štajerski Slovenci še vedno vztrajajo pod isto zastavo, mi ostanemo zvesti naši družbi. Oni pa ki ni-

vodila za nos in da sem vas poljubovala le radi tega, ker vas — potrebujem...“

Drugi dan se je resnično sestala s poročnikom Lindenburgom in s študentom Slavičem, in oba sta ji zatrjevala, da ji do- kažeta v nedeljo svojo gorečo in globoko ljubezen.

In v nedeljo so se njene sanje ure- sničile. Gledališče je bilo do zadnjega ko- tička polno in ploskanja ni hotelo biti konec. Subreta Mila je zavistno zrla iz igralске lože na svojo mlado konkurentinjo, Fridi pa je igral na ustnih samozavesten in zma- goslaven smehljaj...

Zvečer je prišel k nji njen pravi lju- bimec, mlad igralec Dinko. Strastno jo je objel in poljubil ter ji čestital na krasnem uspehu...

„Vidiš, dragec,“ je dejala Frida sme- hljuje, „in ti si mi vedno očital, da te ne ljubim, in rotiti si me, naj ne občujem z uradniki, oficirji in študenti... Nekaj časa sem te ubogala, zadnje čase pa te nisem več poslušala... Sedaj vidiš, kaj sem do- segla s tem... Da ljubim edinole tebe, to znaš, a vedi tudi, da mora gledališka igralka hliniti ljubezen vsakomur, ki ji pride pred obličje, in da mora z vsakomur dobro izhajati, ker vsakogar — potrebuje...“

Dolg, vroč poljub ji je bil odgovor.

majo te volje, roke proč!... pa se borimo mi sami!“ (Gromovito dolgotrajno odobra- vanje).

Jakob Kobentar (Koroško).

„Pisali so, da pride dr. Müller in dr. Hudelist. Pa ni prišel ne eden, ne drugi, tudi jaz nisem ne dr. Müller, ne dr. Hude- list, ampak prišel sem kot preprost kmet... (burni živijo-klici) ne maram dolgo govoriti. Govorim pa, kar mi srce narekuje (ponovni živijo-klici). Pozdravljam družbo sv. Cirila in Metoda... Obsojam pa v imenu slo- venskega kmeta pisavo „Cirilmetodarije“. Žalibog, da je tisti črni veter zanesel misel razpora tudi med nas. Če mi sami med seboj ne bomo složni, tedaj je naš pogin gotov. Prosim, da nas družba še nadalje podpira, in gleda, da se koroški Slo- venci ne potopimo v globočini morja potujčevanja. (Burno odobra- vanje).

Gospa dr. Tavčarjeva:

„Častiti zbor! Ob krasnih besedah vseh gg. predgovornikov, ne preostaja mi veliko govoriti. Naglašam pa: Naša družba sv. Cirila in Metoda je duša našega naroda in to dušo bomo branili do zadnjega vzdihljaja! (Viharni živijo-klici). Nato prečita sledeči resoluciji:

I.

„Manifestacijski shod za družbo sv. Ci- rila in Metoda v ljubljanskem Mestnem domu dne 13. marca 1910, izreka družbi sv. Cirila in Metoda, kot najvažnejši kul- turno-obrambni organizaciji popolno za- upanje. Podli napadi, ki izhajajo iz vrst od njih podkupljenih lastnih bratov, se ob- sojajo sami od sebe. Družbi naj to napadi le nov poziv k še izdatnejši obrambi slo- venske mladine. Zaneso naj cirilmetodov duh do zadnje gorske kočice, zavedni Slovenci pa naj se vzpodbujajo še k večji narodni požrtvovalnosti“.

II.

„Nad tisoč na manifestacijskem shodu v ljubljanskem Mestnem domu zbranih Slo- vencev pozivljajo k kr. osrednjo vlado, da takoj odpravi nepravilne, za kulturno vele- vlast sramotne šolske razmere v Primorju, na Koroškem in Štajerskem. Zahtevajo, da avstrijska vlada ne bije v obraz tudi Slo- vencem po zakonu zajamčeni enakopravnosti in ustanovi v slovenskih manjšinskih krajih za tisoče slovenskih otrok prepotrebne ljudske šole.“

Na predlog sklicatelja sta bili obe resoluciji soglasno sprejeti. Potem prečita Žerjav došle brzogovorne in pismene pozdrave. (Slede).

Sklicatelj Luka Svetec se kratko za- hvali na sijajno vspeli manifestaciji. Zaklu- čuje: Poklonimo se še manu naše družbe, preblagemu pokojniku Ka- rolu Kotniku: Slava! Slava! Slava! (Dolgotrajni gromoviti Slava in živijo klici).

Shod je bil ob 11:40 dop. v najlepšem redu zaključen.

Dnevne vesti.

Kako baron Schwarz podpira družbo sv. Cirila in Metoda. Včerašnji shod družbe sv. Cirila in Metoda je povzročil našemu preskrbnemu deželnemu predsedniku mnogo, mnogo skrbi. Zunaj Mestnega doma je kar mrgolelo raznih policijskih in nepolicijskih organov. V prostorih finančnega ravnatelj- stva pa je bilo vrhutega skrito še orožništvo, zakaj, tega sami niso vedeli. Izventega pa je bilo tudi drugod vse mesto „primerno“ seveda zavarovano. Da Gerloviča ni manj- kalo, to se razume. Ampak, da je bila vsa ta skrb barona Schwarza odveč, o tem ga je moral vseskozi dostojno overiti izid shoda. Ko bi bil baron Schwarz namesto vsake nepotrebne glave v obrambo shoda, dal po 1 vinar za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda, prihranil bi bil mnogo nepotrebnih stroškov, se bi pa še manj nepo- trebnih skrbi. To bi bilo dobro, si za pri- hodnjič zapomniti.

Odgovor „Cirilmetodariji“. Na včerašnjem manifestacijskem shodu je gospa Ana Pod- krajšek, soproga znanega rodoljuba, tajnika „Slovenske Matice“ nabrala 271 K 67 vin, za družbo sv. Cirila in Metoda. Darovalci: 3 po 10 K; 6 po 5 K; 5 po 2 K; 123 po 1 K; 275 po 20 vin.; 200 po 10 vin.; 179 po 2 vin.; 9 po 1 vin. Torej skupno 800 darovalcev.

Neumno laž je izlegel „Slovenec“, trdeč, da je uprava gledališča odstopila dohodke dveh predstav Družbi sv. Cirila in Metoda, ter dve predstavi „Domovine“. Vedeli smo, da je pri zadolženih razmerah našega gle- dališča danes kaj takega, žal, nemogoče. Vendar pa smo še poizvedovali, ter zvedeli, da je „Slovenčeva“ vest res le neumno hujskanje, s katerim se je uredništvo bla- miralo tako, kakor se je s turškimi glavami želo. Vse predstave prireja slej ko prej za „Dramatično društvo“ mestna gledališka uprava ter se je v vsej sezoni odstopilo gledališče enkrat le katoliškemu Ljud- skemu odru, a nikomur drugemu. Le „Ljudski oder“ je dobil od ravnateljstva brezplačno na posodo vse obleke, vse re- kvizite in celo g. Valakoviča, g. Bukška in

za dnem in nekega večera ji je odkril svojo ljubezen... Ona je molčala, a njeni pogledi so — obljubljali...

„Torej v nedeljo, gospica Frida,“ je izpregovoril, ko sta se dvignila in odšla iz kavarne... „V nedeljo boste videli, da so moje besede gola resnica...“

Pogledal ji je globoko v oči.

„Ah, zakaj me tako mučite, zakaj mi ne verujete, ko vas ljubim vendar tako go- reče, blazno, da...“ Tresel se je od raz- burjenosti in strasti... nagnil se je k nji ter jo hotel poljubiti... Ona se mu je umaknila...

„Tega sedaj še ne vem, če me v resnici ljubite...“ je dejala po kratki pavzi ter se kokešno nasmejala...

„V nedeljo boste imeli dokaz za to.“

Ko sta prišla do njenega stanovanja, se je priklonil, ji poljubil roko ter ji voščil lahko noč... Potem je izginil v temi, s sladko zavestjo, da ga ljubi najboljša dekle iz N. Ona pa je hitela po stopnicah navzgor v svojo sobo in se glasno smejala...

„Oh, ti norec...“ je dejala, „ti misliš, da te ljubim! Hahaha!... Kako so vendar moški neumni... Hahaha!...“

Doma jo je čakalo pismo. Hlastno ga je prebrala. Poročnik Lindenburg ji piše, da jo čaka jutri ob deseti uri dopoldne v mestnem drevoredu in da naj gotovo pride, ker jo ljubi, kakor nikogar na svetu...

Pomislila je malo, nato pa je vrgla pismo na tla in rekla: „Norec! Ne misli si, da sem taka kot druge gledališke dame! Ne bom se ti prodajala, fantič, a vodila te bom za nos in ti hlinila ljubezen, ker te — potrebujem...“

In pred sabo je zrla diven prizor:

V gledališču. Zastor pade, občinstvo pa ploska in vpije kot bi bilo blazno, najbolj pa sprednji parterni sedeži, kjer sede ofi- cirji in uradniki... Med njimi opazi naj- prej svojega uradniškega čestilca in poro- čnika Lindenburga...

Toda glej, kaj je to? Kdo bije z no- gami ob tla in kriči kakor iz uma, da se trese prostrano gledališče! To je dijaško stojišče...

V tem se je domislila...

Tudi njega bi bilo dobro še enkrat poiskati preden bo nastopila. Dijaško stojišče je vendar merodajen gledališki faktor... In mladi idealist ji je tako vdan in ljubi jo z vsem ognjem svoje prve mladeniške lju- bezni... Student je, navdušen za vse lepo in vzvišeno, torej tudi za njo... Ljubi jo, a ona, no, ona ga — potrebuje...

„Hahaha!“ se je smejala, „tako mi boste ploskali vsi, misleč, da ljubim vsakega izmed vas in ne boste se domislili, da je vse laž, kar sem vam govorila, ne boste se spomnili, da so bile laži vsi moji zaljubljeni pogledi, ne boste prišli na to, da sem vas

gdč. Peršlovo, ki so „Slovenčevcem“ igrali in peli v gledališču in v „Unionu“. V zahvalo pa zdaj „Slovenec“ tako neumno hujska z noticami, ki mu jih donajajo neki — nam znani — zavratneži. Ti „Slovenčevi“ lažni informatorji pa nikakor niso zvesti klerikalci, kakor misli nevedna gospoda okoli „Slovenca“, nego so celo „hujski“, ko največji svobodomisleci. Izrabljajo pa „Slovenca“, ker se hočejo okoristiti z naivnostjo Štefeta i. dr. Po končani sezoni bomo te zavratne hinavce in intrigante razkrinkali, da bo „Slovenčeva“ blamaža zasmrdela do neba. Mi le želimo, da čim prej te hujskače prevzame „Ljudski oder“ ter jih kneževsko plača za poštenjaške usluge.

Slovensko gledališče. V soboto in nedeljo zvečer se je pela priljubljena opereta „Logarjeva Krista“. Solisti so ugajali, samo v zboru smo opazili veliko nesigurnost. Sploh je opaziti letos v zboru precej nerednosti, zadnji čas bi bil že enkrat, da se odpravi že enkrat ono neokusno grupiranje po glasovih, ki ovira vsako medsebojno igro in življenje na odru. Strogo je obsojati tudi ono neumestno koketiranje in namigavanje, ki se je zadnji čas precej udomačilo na našem odru. — V nedeljo popoldne se je z lepim uspehom ponovila ljudska igra „Gospodje sinovi“. — Po koncu sezone priobčimo kritičen pregled in splošno oceno letošnjih predstav. — 1 —

Pro domo. Neki slovenski kritik se je zadnje dni zaletel v naša gledališka poročila! Ker je naš list popolnoma neodvisen, tedaj tudi naša gledališka kritika ni odvisna od nobene strani, kakor sanja dotični kritik. Nas ne vodijo nikakr obziri niti osebni, niti kakr drugi, zato povemo lahko naravnost svoje mnenje brez ozira na levo in desno! Našo neodvisnost od gledališkega vodstva ilustrira najboljši dejstvo, da naš poročevalec plačuje vstopnino k predstavam, med tem ko imajo vsi drugi poročevalci brezplačne vstopnine.

Jugoslovanska umetniška razstava. G. Rih. Jakopič priredi v svojem paviljonu za velikonočne praznike jugoslovansko umetniško razstavo, in sicer jo razstavijo slovenski in srbski umetniki. Pričakujemo, da se slednji naši ljudje zavedo pomena razstav, ki so za naše razmere nekaj izrednega, a jih vendar slovensko občinstvo ne zna ali pa noče ceniti!

Jan Fiala, učitelj petja in koralist v Olomucu, oče tenorista ljubljanske opere, je v soboto zjutraj nanaglooma umrl.

Marija Peršlova, altistka slovenske opere, je že delj časa bolna in se je morala te dni podvržiti nevarni operaciji, ki se je posrečila. Mladi umetnici želimo, da kmalu okreva! Kakor čujemo, misli gdč. Peršlovo poslati deželni odbor v glasbeno šolo na Dunaj.

Občni zbor samostojnih obrtnikov v Ljubljani. Poročilo o izidu včerajšnjega občnega zbora sledi.

Tiskarski škrat je zakrivil „da pri karikaturi“ v včerajšnji številki „Jutra“ ni bilo teksta, ki karikaturu pojasnjuje. Ta tekst se glasi: „Sadovi vzgoje v šulferajnskih šolah“. Slika jasno pokazuje te zadeve.

Umri je odvetniški sollicitator Janko Kocjan v starosti 33 let, zapustivši za sabo vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroci. Za pokojnikom žalujejo mnogobrojni njegovi prijatelji, ki so znali ceniti njegov plemenit značaj in goreče rodoljubje. Naj v miru počiva!

Mica Kovačeva. V neki gostilni na Dolenjski cesti je napravil delavec Jernej Cik za 1 K 20 v „cehe“. Ko pa ga je gostilničarka opozorila, naj plača, je začel razsajati. Prišel pa je mož postave in ga odpeljal še v cenejši kraj, vsaj za en par dni.

Z motornim kolesom povozil. Na Laverci je včeraj neki, okrog 30 let stari neznanec, z motornim kolesom povozil 70 letnega starčka Miha Pučmana iz Krke na Dolenjskem. Kolesarju se starček ni prav nič smilil, ampak ga je pustil s krvavečo rano na glavi ležati na tleh, pa jo je odkuril naprej proti Grosupljem. Ta surovost je povzročila med ljubljanskimi izetniki splošno ogorčenje. Starčka so prenesli k nekemu dobrosrčnemu posestniku. Opozarjamo pristojno oblast, da tega „ljudomilnega“ motor-kolesarja izsledi in mu „plača“ kar mu gre.

Lesni promet na železnici. Izvoz stavbnega lesa, desk in drv je od otvoritve dolenjskih železnic najmočnejši na progi Ljubljana-Kočevje. Iz Ljubljane gre blago po železnici dalje v Trst, Reko, Gorico v Italijo in Dalmacijo. Za lesom tvori največji promet premost (kočevski), oglje, živina in živila. Osební promet je od leta do leta na enaki višini. Več bližnjih trgov ali vasi pa, kjer je lesna trgovina živahna, nima z železnico ugodne zveze, zato se čujejo pritožbe, ki pa ne pridejo dlje kot do — papiirnatih košev.

Dirindaj v Lattermannovm drevoredu se je srečno zopet pričel. Mestni občini bi svetovali, da poviša v bodoče za vse prostore pristojbino, policija pa naj bi upeljala red, da bi tista turška godba ne razbijala in brenkala iz vseh omar naenkrat, temveč posamezno v nekem redu, ker ta šunder vendar le ne spada v obližje

najlepšega sprehajališča, če je prav Ljubljana le — provincijalno mesto. Človek in zdravi živci so vseeno dragocenejša stvar nego tisti turški koncerti pri gugalnicah in panoramah!

Iz slovenskih krajev.

Zagorje ob Savi: Izvirno poročilo, 13. marca. Danes se je vršil v „Sokolskem domu“ z veliko napetostjo pričakovani shod, ki ga je sklical N. D. O. Početkom je zahteval sodrug Čobal, kot to ponavadi povsod zahtevajo socialisti, naj se predsedstvo voli, kar pa, ker je bil shod društven, ni bilo razburjenemu Čobalu mogoče vstreči. Govoril je na to takoj po pozdravu predsednik N. D. O. iz Ljubljane, tov. R. Juvan, tov. predsednik N. D. O. iz Trsta dr. Mandič, ki je vzlic huronskemu razsajanju socijev dovršil s svojim govorom, v katerem je razjasneval ob navdušenem pritjevanju večine namene in pomene N. D. O. Steklarji, ki so najbolj zvesti pristaši Čobala, so govornika skušali motiti, kar se jim pa seveda pri Mandiču ni posrečilo. Tudi poročevalec „R. P.“ Verbajš ni bil dobre volje, ker je sprevidel, da so „njegovci“ v manjšini, pa se je prav neslono umešaval — seveda čisto nedolžno kot je sploh on sam. Po dr. Mandiču dobi milostnim potom besedo sodrug Čobal, ki pa koncilijantnost sklicateljev izrablja ter „govori“ nad celo uro, o vsem drugem, samo ne o dnevnem redu. Ko se mu na to vzame beseda, kar je celo sodrug Verbajš smatral upravičeno, odide Čobal med svoje „glazarje“ ter tam „organizira“ huronski vrišč, tako, da niti sonorni glas tov. Škrlija ni poлегel razjarjenih socijev. Svojo neotesanost so dokazali socialisti s tem, da so tako nesramno nastopili na društvenem shodu, a N. D. O. je tu zopet pokazala, koliko ji je do tega, da se čuje vsako mnenje, kar pa socije boli. Shoda se je udeležilo približno 450 oseb, med njimi nekaj nad 100 socialistov. Narodna delavska organizacija skliče v kratkem zopet shod v Zagorju, ki bo gotovo še bolj buren kot ta, kar si lahko tolmačimo, ker gre soc.-demokratski stranki v Zagorju jako slabo.

Trst.

63 letni Lavrencij Demrio se ga je malo preveč nalezl, zato je na potu domov na ulici malo zadremal. To priliko je porabil nek neznan uzmovič, ki je preiskal žepe in mu odnesel denarnico z vsoto 25 kron.

Olga Miniussi, petnajstletna učenka, je šla včeraj popoldne iz šole domov, kar priškoči k nji neznan človek, odreže ji s škarpami 30 cm dolgo kito in zbeži!

Navarno prenočišče si je izbral pred-sinočnjim izbral 23 letni v Trstu bivajoči kotlar Karol Bizjak, ki ima sicer stalno stanovanje v zagati Gusion št. 5. Bil se ga je namreč preveč nalezl. Idočemu domov, so mu pa začele noge — vsled preoblike pi-jace, štrajkati. Nahajal se je tedaj ravno na velikem trgu pod Mikcem in Jakcem vstric fontane pred mestno hišo. Skušal je svoje noge pregovoriti, a se niso dale, vsled česar je on legel ob fontani in tam — zaspal in zasmrčal. Ker je bilo precej hladno, je začel njegove noge zebsti, vsled česar so odjenjale od štrajka. Karol se je zbudil in se napotil proti domu, A med potjo je zapazil, da mu manjka iz prsta leve roke prstan, vreden 30 kron; neznan tat ga je bil okradel med spanjem. Karol je šel na policijo in tam prijavil dogodek.

Italijanska vzgoja: sad dvetisočletne kulture. 9letni Kozma Valentini, doma iz Argobello v Italiji, in 11letni Dominik Grassi, doma iz Lacorotondo, istotako v Italiji, bivata s svojimi roditelji v Trstu. Predvčerajšnjim popoldne sta bila ta dva regnikolčka zasačena, ko sta na obrežju kradla čebulo in razno sadje, kakor hruške, jabolka, pomaranče, limone itd. Ko sta ta dva ptička zapazila, da se jima bliža redar, sta jo brzih nog odkurila. Vendar se je redarju posrečilo vjeti oba. Na policiji sta potem povedala, da ju njiju roditelji silijo, da morata iti krast in da morata nositi domov, kar izkupita od vkradenega blaga. Če ne prineta ničesar, sta pa tepena! In kaj je storila na to policija? Izročila je oba dečka njiju roditeljem, da ju doma p-osvare (?) in kaznujejo.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Novi vojni minister v Srbiji.

(Brzjav posebnega dopisnika „Jutra“.)

Belgrad, 13. marca. Kraljev ukaz o imenovanju generala Stepanoviča za vojnega ministra je bil že podpisan — ali kmalu potem, predno je ukaz bil objavljen v službenem listu, je general Stepanović preklkal svojo privolitev in tako mesto vojnega ministra še vedno ni popolnjeno. To mesto zavzame najbrže popularni general Živković.

Povratek dr. M. Milovanoviča.

(Brzjav posebnega dopisnika „Jutra“.)

Belgrad, 13. marca. Minister zunanjih del dr. Milovan Milovanović se je vrnil s potovanja v Carigrad in Sofijo. Naš dopisnik doznaja iz najbližje ministrove okolice, da je on popolnoma zadovoljen z rezultati svojega potovanja. Avtentično se pa niti danes še ne ve ničesar o svrhi njegovega potovanja.

Atera Hofrichter.

Dunaj, 13. marca. Garnizijsko sodišče je eruiralo osebo, ki je vtihotapljala Hofrichterjeve vesti njegovim sorodnikom v osebi nekega profoza, ki so ga takoj zaprli.

Požar gledališča.

London, 13. marca. Opera v Crewe e popolnoma pogorela. Ko se je končala predstava, je bilo že vse v redu, a malo časa potem je nenadno izbruhnil ogenj in upepelil celo zgradbo.

Saksonski kralj v Trstu.

Trst, 13. marca. Semkaj je dospel saksonski kralj, ki je odsedel v hotelu d. Vile.

Izgredi v Trstu.

Trst, 13. marca. Včeraj so priredili socijalni demokrati velik ljudski shod proti podraženju stanovanj! Na shod so prišli Pagninijevci, ki so motili ves čas zborovanje. Prišlo je do ostrih spopadov med obema strankama, pa tudi marsikaj udarcev je padlo. Po shodu so šli socijalni demokrati v „delavski dom“. Pagninijanci so jih spremljali in obkolili z divjim vriščem hišo, socijalni demokrati so se naveličali pouličnih kričaveč, ter so jih nagnali s steklenicami, tudi par strelav je padlo.

Globoko užaljeni naznanjamo podpisani sorodnikom, prijateljem in znancem prezalostno vest, da je naš nepozabni soprog, nenadomestni oče, oziroma sin in brat, gospod

Janko Kocjan

odvetniški sollicitator

v soboto ob 11. uri ponoči po dolgotrajni, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoč v dobi 33 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika bo danes v ponedeljek, dne 14. marca ob 4. popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Sv. Janeza Krstnika v Ljubljani.

Nepozabnega rajnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 13. marca 1910.

Minka Kocjan, soproga. — Leon, Eliza, Danilo, otroci. — Jakob Kocjan, oče. — P. Oton Kocjan, ord. cap., Jakob Kocjan, namestn. uradnik, brata.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Hotel in restavracija „Bavarski dvor“

Dunajska cesta št. 29

se priporoča posetnikom Ljubljane kot najbolj ugodno prenočišče v :: neposredni bližini kolodvora. :: Restavracija je moderno urejena.

Mir in točnost zajamčena.

Za obilen poset se priporoča

Štefan Bergant
lastnik.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. Najmanjši znesek 50 vin.

Velikanska zaloga lahkkih dežnih pale-totov za dame in gospode od K 20 — naprej v „angleškem skladišču oblek“ O. Bernatovič, Ljubljana.

Kropak učenec se sprejme v neko tukajšnjo trgovino. Kje, pove iz prijaznosti uredništvo „Jutra“.

Izobražen, mlad Slovenec išče službe, zmožen obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Sprejme vsako delo.

Prijazne ponudbe pod F. M. 26 poštno ležeče, Ljubljana, glavna pošta.

Kupi se dobro ohranjeno kolo s prostim tekom. — Ponudbe pod šifro Fr. V., poste restante, Ljubljana.

Kupi se še dobro ohranjeno kolo s prostim tekom.

Ponudbe upravi „Jutra“ z navedbo cene pod „L. J.“

Prodajam najnovejše spomladanske obleke za gospode od K 8 — naprej, za dečke od K 4 — naprej.

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Kupi se pes-čuvaj po nizki ceni. — Ponudbe pod „A. B.“ upravnistvu „Jutra“.

Išče se mlad hotelski portir za takojšnji vstop. Ponudbe na upravnistvo „Jutra“.

KORESPONDENCA.

Pisatelj se želi seznaniti z mlado, lepo in elegantno damo. Ponudbe prosim pod šifro Roman „Žena“ posterestante, Ljubljana.

Gospod, mlad, premožen, želi znanja z gospodično iz ugledne rodovine v svrhu ženitve. Ponudbe s sliko, katera se vrne, „Silvin“ 21, poštroležeče, Ljubljana.

Mlad gospod se želi seznaniti z duhovito gospodično. Ponudbe „Idealist“, Ljubljana, poštroležeče.

Mlad gospod, v Ljubljani neznan, se želi tem potom seznaniti z mlado in lepo gospodično živahnega temperamenta. Pisati pod „Novus“ na upravnistvo „Jutra“.

Katera gospodična bi hotela voditi zabavno korespondenco z veselim gospodom? Pisati pod „Veslje“ poštno ležeče, Ljubljana.

Resna ženitbena ponudba. Mlada gospodična se želi v svrhu ženitve seznaniti z mladim gospodom. Ponudbe s sliko pod šifro „Renée“, poštno ležeče, Ljubljana.

Ceniki zastonj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

FR. ČUDNU

urar in trgovec, Ljubljana

Delničar in zastopnik švicarskih tovarn „Union“ v Biel in Genovi.

Uhani, prstani, briljanti.

8/10—1

Kri! in okusno pijačo daje le dr. pl. Trnkoczyja sladni čaj pod imenom „SLADIN“! Pije se brez kave, čaja, kakao; z malo mleka in sladkorjem.

Moč! S tem prihranite 50% na denarju pri gospodarstvu. Kdor naroči najmanj 5 zavitkov po pošti v glavni zalogi lekarne pl. Trnkoczyja v Ljubljani (Kranjsko) dobi za 5 K 50 v franko.

Zdravje! To resno obvestilo potrjujejo mnoga brojna priznalna pisma.

50% prihranka! 1/4 paketa stane 50 v. Zahtevajte ga pri svojem trgovcu! Sladni čaj ni sladna kava, katere hranilna moč se deloma vsled žganja uniči!

*****

Zastonj in poštne prosto:

Domača knjižnica

Zeznam izbranih, najboljših del slovenske literature in svetovne literature v dobrih prevodih.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani.

*****

Čitajte „Jutro“

Dobiva se v tobakarnah
po 4 vinarje.

Roman „Žena“ se nadaljuje
jutri!

Najbolj varno naložen denar je v slovenski mestni hranilnici ljubljski.

Stanje hranilnih vlog:
nad 37 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 1 milijon kron.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina Ljubljanska z vsem premoženjem in vso svojo davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica Ljubljanska obrestuje hranilne vloge po 4 1/4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti. Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5% obresti in proti amortizovanju posojila po najmanj 1/4% na leto. Dolжник more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje. Mestna hranilnica izdaja lične

domače hranilnike.

Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varnosti. — V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov upeljala je ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica Ljubljanska je v lastni palači

v Prešernovi, prej Slonovi (Elefantovi) ulici šte. 3.

12-6

Išče se lepo, veliko izložbeno okno za „Jutro“

Zglasiti se je pri upravnistvu, hotel Lloyd, Miklošičeva cesta.

A. Rasberger, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7

(pri Maliču, nasproti glavne pošte).

Največja zaloga modernih godbenih automatov, električnih klavirjev, gramofonov, plošč, in drugih potrebščin.

Dvojni dohodek **GRAMONELLA** Dvojni užitek:
Najnovejši automat na utež.

Igra na klavir z mandolino, veliki in mali boben, činela, triangel in posebnim ksilofonom. Zraven tega ima ta stroj še en fin

GRAMOFON.

4/10-1

Ta automat se v najkrajšem času sam izplača. Moderni gramofoni z automatom po nizkih cenah. Vse blago je brez konkurence, bodisi v konstrukciji ali v ceni. Prodaja se pod polno garancijo. Vse gramofonske plošče se dobijo pri meni samo garantirano nove. Prodajam na ugodne obroke. Vsa popravila vsakovrstnih mehaničnih godbenih strojev, automatov in gramofonov se izvršijo natančno in ceno.

Največja zaloga najfinejših barv in potrebščin

za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

Düsseldorfske oljnate barve

v pušicah za umetniko in študijsko slikanje.

Horodamove patentovane akvarelne barve

za šolo in v pušicah za študije.

Pastelne barve (stogle)

pristine francoske in za ljudske šole v škatljicah.

14/87

Tempera barve

za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

Firneži, olja in retuše za slikarstvo

Slikarsko platno

Zahtevajte cenik.

z oljnatim in krednim temeljem.

Zahtevajte cenik.

Vzorci za sobne slikarje vedno najnovejše na razpolago priporoča

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

K spomladni in poletni seziji

si dovoljujem moje cenjene odjemalce opozoriti na mojo velikansko zalogo v konfekciji za dame, gospode, deklice, dečke in otroke, posebno pa na spodaj omenjene predmete:

Otroške obleke za prati	od K 1.50 naprej
„ „ „ iz blaga	„ „ 4.— „
Obleke za dečke	„ „ 6.— „
„ „ gospode	„ „ 8.— „
Površnike in športne suknje za gospode „ „	12.— „
Pelerine s kapuco	„ „ 6.— „
Klobuke	„ „ 2.— „
Velour klobuki	„ „ 5.80 „

Zaradi prevelike zaloge v damski konfekciji so cene znatno znižane.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu šte. 5.

Delniška glavica:
K 3,000.000.

9/10-1

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond:
K 350.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.